

МОНГОЛ-ОРОСЫН БОЛОВСРОЛЫН САЛБАРЫН ХАМТЫН АЖИЛЛАГАА, ХЭТИЙН ТӨЛӨВ

А.Нямдолжин

*ШУА-ийн Олон улсын харилцааны хүрээлэнгийн
Эрдэм шинжилгээний тэргүүлэх ажилтан, доктор (Ph.D).
E-mail хаяг: nyamdoljin@mas.ac.mn*

***Хураангуй:** Зохиогч Монгол, Оросын боловсролын салбар дахь хоёр талын хамтын ажиллагааг хөгжүүлэх бодит туршилага дээр үндэслэн тус салбарын үндсэн чиглэлүүдийг тодорхойлон, харилцааны онцлогийг харуулахын зорьлоо. Түүнчлэн Монгол-Оросын боловсролын салбарын харилцаа, хамтын ажиллагааны хууль эрх зүйн орчны талаар тусгайлан тусгасан болно. Өгүүлэлд ОХУ-ын Засгийн газрын тэтгэлгээр оросын их, дээд сургуулиудад элсэн суралцах боломж, хөтөлбөрийн хүрээнд монгол оюутны тоог нэмэгдүүлэх шаардлагатай талаар статистикт суурилан судалжээ.*

***Түлхүүр үгс:** Монгол, Орос, боловсролын салбар, хамтын ажиллагаа*

Монгол, Оросын боловсролын салбарын харилцаа, хамтын ажиллагаа нь хоёр орны хооронд дипломат харилцаа тогтоосон цагаас эхлэн эдүгээ 100 орчим жил үргэлжлэн хөгжиж байна.

1922 оны 3 дугаар сард Монгол Ардын засгийн газар ардын боловсролыг хөгжүүлэхэд дэмжлэг үзүүлэх зорилгоор монгол хэл мэддэг Зөвлөлтийн багш-зөвлөхүүдийг урих тухай тогтоол гаргаж байжээ.¹ 1924 онд хуралдсан МАХН-ын III их хурлаас "...гадаадын боловсорсон улсын эрдэмд суралцах нь чухал тул ... монгол бичиг үсэгтэй бөгөөд сурах төлөвтэй, зан чанар сайтай, бие махбод эрүүл хүмүүсийг явуулж, эрдэм боловсролыг сурган хүмүүжүүлэх нь зүйтэй" гэсэн шийдвэр гаргажээ. 1930-аад онд Москва, Ленинград, Эрхүү, Улаан-Үд зэрэг хот монгол оюутнуудыг бэлтгэн сургадаг гол төв болж, Ленинград, Эрхүүгийн дээд сургуулиудын дэргэд монгол оюутнуудад зориулсан орос хэлний бэлтгэл анги нээгдэв. 1922 онд Москвагийн Дорно дахины хөдөлмөрчдийн коммунизмын их сургуульд (КУТВ) 15 хүн, 1924 онд Ленинградын Дорно дахины хэлбичгийн их сургуульд 18 хүн, 1925 онд Герман, Франц зэрэг улсад 35 залуусыг илгээж байлаа. 1922 онд 10, 1926 онд 150, 1937 онд 314, 1940 он гэхэд 739 монгол оюутан, залуус ЗХУ-ын их, дээд сургуулиудад суралцан төгсчээ.

1930-аад оны эхээр Эрхүүгийн их сургуульд багш, хүн, малын их эмч нар, радио холбооны ажилтан, бүжигчин нарыг бэлтгэхийн сацуу Хиагтад дунд мэргэжлийн боловсон хүчин бэлтгэж байлаа. 1960-аад онуудад монгол оюутнуудыг уул уурхай, эрчим хүч, барилгын салбаруудад инженер-техникийн чиглэлээр бэлтгэж эхлэв.

Монгол оюутнуудын ЗХУ-д суралцаж байсан оргил үе нь 1980-аад он юм. Жилд 1300 гаруй оюутан Зөвлөлт Холбоот Улсын их, дээд болон дунд мэргэжлийн, 1000-аад оюутан техник мэргэжлийн сургуулиудад тус тус элсэн суралцаж байв. Эрхүү хотод 2000, Москвад 1000 гаруй, Ленинград хотноо 800-аад оюутан 200 гаруй төрлийн мэргэжлээр 287 их, дээд, тусгай мэргэжлийн сургуулиудад сурч байв. Монголын эрдэмтдийн 60 гаруй хувь, инженер техникийн мэргэжилтнүүдийн 50 гаруй хувь нь ЗХУ-д төгссөн байдаг байна. Ийнхүү 1922-1990 онд ЗХУ-ын их, дээд сургуулиудад бэлтгэгдсэн өндөр боловсрол, мэргэжил эзэмшсэн үндэсний боловсон хүчний

¹ Г.Пүрэвсамбуу, Я.Индра. Монголия и Россия: вечные соседи. УБ.2009. стр.60

бүхэл бүтэн үе бүрэлдэн төлөвшиж, монголын шинжлэх ухаан, нийгмийн бүх салбар дахь бүтээн байгуулалт, улс орны хөгжил, дэвшилд үнэтэй хувь нэмэр оруулсан ба өнөөдөр ч монголын боловсон хүчнийг бэлтгэхэд оросын тал дэмжлэг үзүүлсээр байна.

Социалист замналаар замнасан 70 жилийн хугацаанд монголчууд их гүрний нөлөөнд байсан хэдий ч тусгаар тогтнолоо бататган, нийгмийн болон боловсролын салбарт томоохон дэвшилд хүрч чадсан юм. Үүний нэг тод жишээ бол Монгол Улс бичиг үсэг үл мэдэх явдлыг арилган иргэдээ боловсролтой болгоход ихээхэн анхаарлаа хандуулж байв. Монголчууд одоогоос 40 шахам жилийн өмнө нийт хүн амын 98.3% нь бичиг үсэг тайлагдсан амжилтаараа НҮБ-ын ЮНЕСКО-д бүртгэгдэн, дэлхийд гайхагдаж байсан нь социалист нийгмийн зөвлөлт маягийн боловсролын тогтолцооны үлдээсэн өв гэж тодорхой хэмжээнд үзэж болох бөгөөд өнөөдөр ч дэлхийд хамгийн өндөрт тооцогдох үзүүлэлт хэвээр байна. Бичиг үсгийн өндөр түвшин нь орчин үеийн мэдээллийн технологийг ашиглан мэдээлэл түгээх, ашиглах боломжийг олгох суурь, нөхцөл давуу байдал болж байна.

Өнгөрсөн зууны 80-90-ээд оны зааг дээр дэлхий дахинд гарсан улс төр, эдийн засгийн тогтолцооны эрс өөрчлөлт, түүний дотор манай хоёр оронд өрнөсөн ардчилсан үйл явцын дүнд Монгол Улс болон ОХУ-ын хоорондын харилцаанд шинэ үе эхэлсэн юм. Шинэ үеийн утга учир нь хоёр орон ардчилал, чөлөөт зах зээлийн эдийн засагт шилжих ээдрээ төвөгтэй гараан дээр Монгол-Оросын харилцааг бүхэлд нь эрх тэгш, харилцан ашигтай байх, хоёр орны ард түмний олон зууны оюуны болон соёлын уламжлал, үнэт зүйлд тулгуурлан орчин үеийн чиг хандлага, бодит нөхцөлд нийцүүлэн уламжлалт нягт хэлхээ холбоог бататган бэхжүүлэх, өөрчлөн хөгжүүлэхэд оршиж байлаа.

Шилжилтийн үеийн энэ амаргүй хүнд нөхцөл байдлын улмаас манай хоёр улс системийн гүнзгий хямралд нэг зэрэг өртөж, хамтын ажиллагааны бараг бүх салбар зогсонги байдалд орж, түүний дотор боловсролын салбарын харилцаа ихээхэн уналтанд орсон үе байв.

Бий болсон нөхцөл байдалд улс бүр гадаад орчноо дүгнэж, гадаад харилцааны чиглэлүүдээ тодорхойлох, хоорондын харилцааны эрх зүйн үндсийг шинэчлэхэд гол анхаарлаа хандуулав.

Монгол-Оросын харилцааны стратегийн түншлэлийн түвшинг тодорхойлсон дараах баримт бичгүүдэд хоёр орны боловсролын салбарын харилцаа, хамтын ажиллагаа тусгалаа олж, хууль эрх зүйн орчны нөхцөлөөр баталгаажиж ирсэн. Тухайлбал:

1993 оны 1 дүгээр сарын 20-нд Монгол Улсын Ерөнхийлөгч П.Очирбатын ОХУ-д хийсэн төрийн айлчлалын үеэр Монгол, Оросын хооронд байгуулсан “Найрсаг харилцаа, хамтын ажиллагааны тухай гэрээ”, ОХУ-ын Ерөнхийлөгч В.Путин 2000 оны 11 дүгээр сарын 14-нд Монгол Улсад айлчлах үеэр байгуулсан “Улаанбаатарын тунхаглал”, Монгол Улсын Ерөнхийлөгч Н.Энхбаяр 2006 оны 12 дугаар сарын 8-нд ОХУ-д айлчлах үеэр байгуулсан “Москвагийн тунхаглал”, 2009 оны 8 дугаар сарын 25-нд ОХУ-ын Ерөнхийлөгч Д.Медведев Монгол Улсын Ерөнхийлөгч Ц.Элбэгдоржийн урилгаар Монгол Улсад айлчлах үеэр байгуулсан “Монгол Улс, Оросын Холбооны Улсын хооронд стратегийн түншлэл хөгжүүлэх тухай Тунхаглал” юм. Хоёр орны хооронд Стратегийн түншлэл хөгжүүлэх тухай Тунхаглалын хүрээнд хоёр тал шинжлэх ухаан, техник, соёл, боловсролын салбарт хамтын ажиллагаагаа улам өргөжүүлэх талаар санал солилцож, ОХУ-д суралцах монгол оюутны тоог нэмэгдүүлэх, Монгол Улсад Оросын боловсролын байгууллагын салбаруудыг байгуулан ажиллуулах, хоёр орны их дээд сургуулиудад суралцагсдад тэтгэлэг олгох зэргээр хамтран ажиллахаар тохиролцсон.

Монгол Улсын Засгийн газар болон ОХУ-ын Засгийн газар хоорондын 1995 оны 4 дүгээр сарын 5-ны боловсрол, соёл, шинжлэх ухааны хамтын ажиллагааны тухай хэлэлцээр нь боловсролын салбарын хамтын ажиллагааны эрх зүйн үндэс болж, талууд хэрэгцээ, боломжийн дагуу суралцах оюутанд тэтгэлэг харилцан олгох, боловсролын байгууллагуудын хооронд шууд харилцаа тогтооход туслалцаа үзүүлэх, хоёр улсын хэлийг судлах ажлыг

харилцан хөхиүлэн дэмжихээр тохиролцсоны дагуу хамтын ажиллагаагаа хөгжүүлж байна.

Өнгөрсөн 25 жилийн хугацаанд гадаадад сурч байгаа монгол оюутнуудын тоо эрс өсч, 70 мянгад хүрсэний 70 орчим хувь нь БНХАУ, ОХУ, БНСУ, Япон болон АНУ-д суралцаж байна. Монгол Улсын Засгийн газар 1990 оноос хойш Орос, Хятад, Польш, Унгар, Энэтхэг, Австри, Турк, Солонгос зэрэг 14 улс оронтой Засгийн газар хоорондын гэрээ хэлэлцээр байгуулснаар 2000-2014 онуудад 8500 орчим оюутныг тэтгэлгээр гадаадад суралцуулахаар илгээсэн байна. Эдгээр орнуудын дотор хамгийн өргөнөөр тэтгэлэг олгодог оронд ОХУ, БНХАУ орж байна.

2003 оны 6 дугаар сарын 26-нд Монгол Улсын Ерөнхий сайд Н.Энхбаярын ОХУ-д хийсэн албан ёсны айлчлалын үеэр “Боловсролын баримт бичиг, эрдмийн зэрэг, эрдмийн цолыг харилцан хүлээн зөвшөөрөх тухай Монол Улсын Засгийн газар, ОХУ-ын Засгийн газар хоорондын хэлэлцээр”-т гарын үсэг зурсан ба энэхүү хэлэлцээр нь 2006 онд баталгаажсан.

Их Британийн QS компаниас дэлхийн дээд боловсролын тогтолцооны чанарын үзүүлэлтээр ОХУ 26-д багтсан байна. ОХУ-ын их дээд сургуульд жил бүр гадаадын 150 орны 270 мянган оюутан элсэн сурч байгаагийн дотор 15 мянган оюутанд квот олгон Оросын төсвийн хөрөнгөөр суралцуулж байна. Эдгээрийн дотор Монгол оюутнууд Хятад, Вьетнамын дараа дээгүүр ордог бөгөөд ОХУ-ын 26 хотын 109 их дээд сургуульд 2000 гаруй оюутан сурч байна.

Өнөөдрийг хүртэл монголчууд Оросын дээд боловсролын тогтолцоо, шинжлэх ухааны суурь судалгааг өндрөөр үнэлсэн хэвээр байгаа бөгөөд хоёр орны сайн хөршийн харилцаанд ихээхэн эерэг хүчин зүйл болж байдаг. 1994 оноос Монгол Улс, ОХУ-ын Засгийн газрын хоорондын хэлэлцээрийн дагуу ОХУ-ын Засгийн газрын тэтгэлгээр оросын их, дээд сургуулиудад элсэн суралцах боломж олгох болсноор монголын 30 оюутан сургаж эхэлж байсан бол 1996 онд 90 оюутан, 1999 онд 130, 2000 онд 150, 2004 онд 200, 2014 онд 383, 2015 онд 350, 2017 онд 450, 2018 онд 500 болж өсжээ. 2000-

2013 онд ОХУ-ын их дээд сургуульд тэтгэлгээр 2760 оюутан залуус суралцсан байна.²

ОХУ-ын Засгийн газрын тэтгэлгээр суралцах монгол оюутны тоог нэмэгдүүлэх бодлогын хүрээнд 2014 оны 9 дүгээр сарын 3-нд ОХУ-ын Ерөнхийлөгч В.Путин Монгол Улсад айлчлах үеэр Монгол Улсын Засгийн газраас ОХУ-д сургах оюутны тоог мянгад хүргэх санал тавьсан. Айлчлалын үеэр онцлох нэг гэрээ хийгдсэн нь ОХУ-ын “Роснефть” компаний тэтгэлгээр ОХУ-ын И.М.Губкины нэрэмжит Нефть, хийн их сургууль, М.В.Ломоносовын нэрэмжит Москвагийн Улсын их сургууль зэрэг оросын шилдэг их, дээд сургуулиудад монголын 10 оюутан суралцуулах гэрээ байгуулсан. Тус гэрээний дагуу 2015 оны хичээлийн жилээс эхлэн 10 оюутан тэтгэлэгт хамрагдан суралцаж байна.

Монгол Улс гадаадын оюутнуудад бусад улсуудын адил тэтгэлэгт хөтөлбөр хэрэгжүүлэх эдийн засгийн нөөц бололцоо хомс хэдий ч тус улсад суралцаж буй гадаад оюутаны тоо 2002 оноос хойш хурдацтай нэмэгдэж 2016-2017 оны хичээлийн жилийн статистикийн мэдээгээр гадаадын 32 орны 1520 иргэн сурч байгаагийн 850 (55.9%) нь бакалаврын (монгол хэлний бэлтгэл ороод), 497 (32.7%) нь магистрын, 173 (11.4%) нь докторын сургалтын хөтөлбөрт хамрагдаж байна. Эдгээр суралцагчдын 104 (6.8%) нь хоёр улсын Засгийн газар хоорондын гэрээ, хэлэлцээрийн дагуу Монгол Улсын Засгийн газрын тэтгэлгээр, 1261 (83.0%) нь хувийн, үлдсэн 155 нь (10.2%) бусад зардлаар суралцаж байна.³ ОХУ-аас Монгол Улсад 182 оюутан суралцаж байна. Монголын их сургуулиуд монгол хэл сурах оюутнуудад тэтгэлэг олгодог.

ОХУ-ын Москва хотноо 2018 оны 2 дугаар сарын 26-28-ны хооронд хуралдсан Монгол Улс, Оросын Холбооны Улсын Засгийн газар хоорондын комиссын ээлжит 21-р хуралдааны үеэр Боловсрол, шинжлэх ухааны хамтын ажиллагааны дэд комиссын 5 дугаар

² <http://www.mfa.gov.mn/?p=28020>

³ Дээд боловсролын салбарын 2016-2017 оны хичээлийн жилийн статистикийн мэдээллийн танилцуулга. // <http://www.mecss.gov.mn/data/1702/HigherSta1617ab>

хуралдаан болж, тус салбарын хамтын ажиллагааны асуудлыг хэлэлцэж, Монгол Улсын Боловсрол, соёл, шинжлэх ухаан, спортын яам, ОХУ-ын Боловсрол, шинжлэх ухааны яам хороонд 2018-2020 онд хамтран ажиллах хөтөлбөрийн төслийг үзэглэж, соёлын салбарт 2018-2020 онд хамтран ажиллах хөтөлбөр байгуулахаар тохиролцов. Түүнчлэн ОХУ-ын их, дээд сургуульд суралцах монгол оюутны тоог нэмэгдүүлж 500-д хүргэсэн ба ерөнхий боловсролын тусгай сургуулийн албан хаагч, багш-сэтгэл зүйч, согог зүйч багш, хэл засалч багш нарыг ОХУ-д бэлтгэх, мэргэжил дээшлүүлэх, давтан сургах талаар оросын талтай тохиролцсон байна.

Монгол Улс, ОХУ-ын их, дээд сургуулиудын хоорондын хамтын ажиллагаа өргөжин хөгжиж байгаагийн дээр манай улсад Оросын их, дээд сургуулиудын салбарууд байгуулагдан ажиллаж эхэлсэн нь хамтын ажиллагааны түүхэн дэх шинэ хэлбэр юм. Өнөөгийн байдлаар Плехановын нэрэмжит Эдийн засгийн Академи, Дорнод Сибирийн Технологи, удирдлагын их сургууль, Эрхүүгийн Зам харилцааны улсын их сургуулийн Улаанбаатар дахь салбар сургуулиуд үйл ажиллагаагаа явуулж, манай боловсролын тогтолцоонд байр сууриа эзлэн тодорхой хувь нэмэр оруулж байна.

Сүүлийн жилүүдэд ОХУ нь орос хэлийг бусад улс орнуудад сурталчлах, орос хэлний багш нарыг бэлтгэх, дадлага хийлгэх, зуны сургалтанд хамруулах, онлайн сургалт зохион байгуулах, орос орны хэл, соёл, уламжлалыг бусад улс оронд түгээн дэлгэрүүлэх чиглэлээр төсөл, хөтөлбөрүүдийг эрчимтэй хэрэгжүүлж байна.

Орос хэл бол Европт хамгийн тархсан хэл. Дэлхийн 260 сая хүн орос хэлээр ярьдаг. Энэ тоогоороо дэлхийд 8-д орж байна. Орос хэлээр дамжуулан олон мянган монгол хүн өндөр боловсрол төдийгүй дэлхийн соёлын үнэт зүйлс, шинжлэх ухааны мэдлэг хүртэх боломжийг олж авч байдаг. Орос улсын хувьд орос хэл мэддэг хүний тоо өсөхийг сайшаан дэмждэг. Энэ нь хоёр талын харилцааг бэхжүүлэх шинэ боломжийг бий болгож байдаг.

БСШУ-ны сайд Ж.Батсуурь 2016 оны 11 дүгээр сарын 28-нд ОХУ-д хийсэн албан ёсны айлчлалын хүрээнд МУБИС-д Орос

хэлний сургалтын төвийг ОХУ-ын М.В.Ломоносовын нэрэмжит Москвагийн Их сургуулийн дэмжлэгээр байгуулахаар болсон байна. Түүнчлэн 2017-2018 оны хичээлийн жилд орос хэлний бэлтгэл анги нээн хичээллүүлж эхэлсэн бөгөөд ингэснээр дараагийн жилүүдэд ОХУ-д суралцах залуусыг нэг жилийн бэлтгэл курст суралцуулаад, тус улсын тэтгэлэгт хамруулах боломж бүрджээ.

БСШУС-ын сайд Ц.Цогзолмаа 2018 оны 11 дүгээр сарын 18-20-ны өдрүүдэд ОХУ-д хийсэн айлчлалын хүрээнд хоёр орны “Боловсрол, шинжлэх ухааны салбарт 2018-2020 онуудад хамтран ажиллах тухай Монгол Улсын Боловсрол, соёл, шинжлэх ухааны яам болон Оросын Холбооны Улсын Шинжлэх ухаан, дээд боловсролын яам хоорондын хөтөлбөр”, “Монгол Улсын Боловсрол, соёл, шинжлэх ухаан, спортын яам, ОХУ-ын Соёлын яам хоорондын 2018-2020 оны Хамтын ажиллагааны хөтөлбөр”, Монгол Улсын Боловсрол, соёл, шинжлэх ухаан, спортын яам, ОХУ-ын Спортын яам хоорондын Биеийн тамир, спортын салбарт хамтран ажиллах тухай харилцан ойлголцлын Санамж бичигт тус тус гарын үсэг зурсан байна.

ОХУ Алс Дорнод, Сибирийн бүсийг хөгжүүлэх хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэх хүрээнд өндөр технологи бүтээгч Азийн орнуудтай боловсрол, инноваци, өндөр технологийн салбарт хамтран ажиллах бодлого баримталж байна. Монгол Улс ОХУ хоорондын олон жилийн найрсаг, сайн хөршийн харилцааны уламжлал дээрээ тулгуурлан ОХУ-ын энэ бодлогын хүрээнд хамтын ажиллагааг хөгжүүлэх нь чухал юм. 2014 оны 11 дүгээр сарын 14-нөөс эхлэн хоёр улсын иргэд харилцан визгүй зорчиж эхэлсэн явдал худалдаа, эдийн засагт төдийгүй, боловсрол, соёл, шинжлэх ухаан, хүний нөөцийн солилцоонд чухал ач холбогдолтой алхам болсон юм.

Дүгнэлт

Монгол Улс 1990 оноос өмнөх 70 жилийн хугацаанд ЗХУ-ыг түшиглэх гадаад бодлого хэрэгжүүлж ирсэн ба хоёр орны боловсролын уламжлалт харилцаа нь манай улсад чадварлаг боловсон хүчин бэлтгэх, хүний нөөцийг хөгжүүлэх чиглэлээр үнэтэй хувь нэмэр оруулж, дорвитой тусламж үзүүлсээр байна. Боловсрол, хүмүүнлэгийн салбарын хамтын ажиллагаа нь хоёр орны иргэд хоорондын харилцан ойлголцол, итгэлцлийг бэхжүүлэх гол үндэс болж байдаг.

Монгол Улсын эдийн засаг, нийгмийн хөгжилд уул уурхай, төсөөлөгдөж буй ажлын байрны тоо нь мэргэжилтэй Монгол боловсон хүчний нөөцөөс даваад байна. Энэ байдал ялангуяа технологи, инженерийн салбарт хүчтэй мэдрэгдэж байгаа юм. Монголын эдийн засгийн хөгжилд, ялангуяа өндөр зэрэглэлийн мэргэжлийн болон бизнесийн удирдлагын албан тушаалд гадаадын ажилчид давамгайлах хандлагатай байна. Ийм нөхцөлд ОХУ-ын Засгийн газраас Монголын талд олгодог тэтгэлгийг үр дүнтэй ашиглах, нэн эрэлт хэрэгцээтэй байгаа уул уурхай, шинжлэх ухаан, дэд бүтэц, ургамал, байгаль орчин хамгаалал, мал эмнэлэг, нарийн мэргэжлийн инженер, техник, технологийн салбаруудад мэргэжлийн чадварлаг боловсон хүчин бэлтгэх, боловсролын байгууллага хоорондын хамтын ажиллагааг нэмэгдүүлэх, бодит үр дүнтэй хамтын ажиллагааг хөгжүүлэхэд хүчин чармайлт гарган ажиллах нь хоёр орны стратегийн түншлэлийн харилцааны хэтийн төлөвийг тодорхойлоход чухал ач холбогдолтой юм.

Ашиглаж болох боломжууд нь эрсдэл, сорилт ээлжлэн байгаа энэ үед эдийн засгийн хурдацтай өсөлт монголчууд, Монголын нийгмийн чадавхийг сорихын зэрэгцээ боловсролын салбарт төр засгийн үүрэх ачааллыг нэмэгдүүлэн, мөн шинэ боломжуудыг нээж өгч байна. Олон салбарт, ялангуяа техник, технологийн салбарт өндөр боловсрол эзэмшсэн, мөн эзэмших чадавхитай монголчуудын тоо нэмэгдэж байгаа нь шинэ боломж болж байгаа бол гадны нөлөө нэмэгдэн,

чадварлаг монголчууд өөр улс орон, өөр салбарт татагдах эрсдэл бас байгааг анхаарах хэрэгтэй болов уу.

DOI: <https://doi.org/10.5564/jis.v0i1.1121>

Cooperation perspectives on education sector of Mongolia-Russia

A.Nyamdoljin.

*Leading researcher, PhD, Institute of International
Affairs, MAS, Mongolia*

E-mail: nyamdoljin@mas.ac.mn

Abstract: *The author, based on practical experience in the implementation of bilateral cooperation between Mongolia and the Russian Federation in the field of education, reveals the main directions of this cooperation and analyzes its key features. The current regulatory and legal framework for Mongolian-Russian cooperation in the field of education is analyzed separately. The article provides a statistical analysis of the number of students studying in Russian universities, the number of programs, the budget quota allocated for training Mongolian students in Russian universities. And the number of Mongolian students studying various forms of training in Russian educational institutions should increase.*

Key words: *Mongolia, Russia, field of education, cooperation*

Ашигласан материал:

1. В.В.Грайворонский. Монголия в начале XXI века (политика, экономика, общество). Москва. ИВ РАН. 2017. стр. 248, 249
2. Г.Пүрэвсамбуу, Я.Индра. Монголия и Россия: вечные соседи. УБ.2009. стр.60
3. А.Нямдолжин. Монголо-Российские отношения на современном этапе. УБ. Битпресс. 2016. стр. 42
4. А.Нямдолжин. Сотрудничество в области науки и образования. /Современные Российско-Монгольские отношения: модели и сценарии. Улан-Удэ. 2013. стр.106, 107
5. А.Нямдолжин. “Мягкая сила” в Монголо-Российских отношениях. /Россия-Монголия: история, вызовы XXI века, перспективы. Улан-Батор. 2017. стр.112-113.